

TALENTONTWIKKELING PODIUMKUNSTEN LIMBURG

JAARVERSLAG 2018

INHOUD

INHOUDELIJK VERSLAG 2018

VOORWOORD	3
1. ORGANISATIE	4
2. RESULTATEN 2018	5
3. DE VIA ZUID-MAKERS 2018	6
4. INNOVATIE 2018: PARAPLU BOVEN HET PLATFORM	7
5. PARTNERS	10
6. ZICHTBAARHEID	11
7. BEDRIJFSVOERING EN VERANTWOORDING	13
8. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN 2019 – 2020	15

BESTUURSVERSLAG 2018

1. SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT	18
2. SAMENSTELLING BESTUUR	18
3. BEZOLDIGINGEN / VERGOEDINGEN	19
4. VERGADERINGEN RAAD VAN TOEZICHT	19
5. GOEDKEURENDE TAAK RAAD VAN TOEZICHT	19
6. CULTURAL GOVERNANCE	19

BIJLAGE 1: MAKERS 2018

I

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2018 van VIA ZUID, hét platform voor talentontwikkeling in de podiumkunsten in en vanuit Limburg. VIA ZUID heeft - na enkele jaren pionieren - haar plek gevonden als aanjagend, innovatief en verbindend platform voor onderscheidende makers-talenten op weg naar een professionele beroepspraktijk in de podiumkunsten in of vanuit Limburg. VIA ZUID werkt footlose en nomadisch met een vast team van vier cultuurprofessionals, aangevuld met een breed palet van partners, ondersteuners en coaches.

In 2018 is de pioniersmantel afgelegd en de organisatiestructuur en werkwijze aangescherpt. Sinds het begin van het jaar opereert VIA ZUID met een tweekoppige directie; artistiek en zakelijk. De taakstelling en werkwijze van het team is verder verfijnd en gestructureerd. De focus lag en ligt op de ontwikkeling van de makers.

In 2018 is nadrukkelijk gezocht naar duurzame verankering en verdieping van de werking op het gebied van scouting, selectie en samenwerking. Er liggen heldere aanvraagformats, zonder dat 'maatwerk' uit het oog wordt verloren. De samenwerkingsverbanden zijn verder verdiept en er zijn nieuwe verbintenissen gelegd met talentvolle nieuwe makers én met partners binnen en buiten het culturele domein. Er is gebouwd aan nieuwe productie-, presentatie- en publieksstrategieën, mede in de context van de Stedelijke Cultuurregio Zuid.

Zowel in Maastricht als in Heerlen en Sittard-Geleen zijn aanzienlijke stappen gezet op het gebied van creëren en het presenteren van nieuwe makers in samenwerking met de partners. De broedplaats- residentie mogelijkheden, de Sneak Peeks in Heerlen, Winternights in Maastricht, WinterZone in Sittard; ze hebben allemaal (meer) smoel gekregen in 2018. En niet te vergeten; ook het Dans Lab en het multidisciplinaire Talent Lab kregen meer inhoud en body. Al met al resulteerde dat in ruim 300 uitvoeringen, gezien door ruim 30.000 bezoekers.

Verheugend was ook dat het Fonds Podiumkunsten de bijdrage in het kader van de regeling Talentontwikkeling in de Regio heeft geprolongeed voor 2019 én 2020. VIA ZUID kan hierdoor meerwaarde bieden voor de makers, onder meer in de vorm van artistieke coaching, research en experiment en het opbouwen van meer residentie- en verblijfsplekken. De zichtbaarheid en de impact van VIA ZUID is duidelijk vergroot in 2018.

VIA ZUID wil graag op deze ontwikkelingen voortbouwen de komende jaren, toewerkend naar structurele landelijke ondersteuning vanaf 2021. Als wij de komende jaren de ingezette koers verder mogen articuleren, zien we, samen met de talenten die Limburg voortbrengt én onze partners de toekomst met veel vertrouwen en plezier tegemoet.

Jackie Smeets
Artistiek directeur

Ton Driessen
Zakelijk directeur

Rachel Castermans
interim voorzitter RvT

1. ORGANISATIE

Vanwege de groei van de organisatie en de toenemende druk en noodzaak om verder te structureren heeft de Raad van Toezicht besloten om per 1 januari 2018 naast de artistiek directeur (Jackie Smeets) een zakelijk directeur (Ton Driessen) te benoemen.

In het verlengde hiervan zijn de processen en werkwijzen onder de loep genomen met als doel deze te verfijnen en transparanter te maken. Het bleek in het verleden niet altijd duidelijk wanneer een maker in aanmerking komt voor ondersteuning. Door het herformuleren en verscherpen van de criteria en het hanteren van één vaste deadline voor aanvragers is er op dit punt grote vooruitgang geboekt.

Tegelijkertijd is besloten om met ingang van 2019 het aantal te ondersteunen makers naar beneden bij te stellen waardoor de beschikbare budgetten per maker kunnen worden verhoogd en er vanuit VIA ZUID meer contact en ruimte voor maatwerk ontstaat. De resultaten van deze aanpak worden in 2019 zichtbaar. Dat neemt niet weg dat er in 2018 al begonnen is met de implementatie van de nieuwe werkwijze. Zowel intern als naar buiten toe blijkt dit verhelderend te werken.

Naast de directie bestond het vaste VIA ZUID team uit Saartje Hoogland, creatief producent en Annemarie Roefs, communicatie en marketing. Geen van de medewerkers waren in dienst bij VIA ZUID. Ze zijn zelfstandig ondernemer, ZZP-er of laten zich via een detacheringsbureau verlonen.

Vanwege de groei van de organisatie en de uitbreiding van de werkzaamheden zijn de urencontracten van de medewerkers ten opzichte van 2017 verhoogd;

- Artistiek directeur: 1.248u (2017: 1.092u)
- Zakelijk directeur: 1.248u (2017: 1.092u)
- Creatief producent: 1.040u (2017: 832u)
- Communicatie en marketing: 780u (2017: 520u)

Naast het vaste team wordt er per stad met een pool van medewerkers gewerkt op het gebied van productionele en publicitaire ondersteuning, maar ook coaching.

In 2018 werd VIA ZUID financieel ondersteund door de provincie Limburg, de gemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen én het Fonds Podiumkunsten. Deze gezamenlijke financiering leverde een totaal bedrag van ruim € 663.000 op. Een stijging van € 46.000 ten opzichte van boekjaar 2017. Deze stijging is terug te voeren op het feit dat de in 2017 toegezegde en uitbetaalde subsidies van het FPK en de Gemeente Sittard-Geleen deels zijn doorgeschoven naar 2018 vanwege beschikkingen die pas halverwege (FPK) en eind 2017 (Gemeente Sittard-Geleen) werden ontvangen. Door deze late toekenningen was het niet mogelijk om de bedragen nog geheel in 2017 te besteden.

In 2018 deed hetzelfde feit zich voor. De Gemeente Sittard-Geleen beschikte pas in december 2018 met als gevolg dat er in 2018 een groter positief resultaat is gerealiseerd dan begroot. Zie verder ook paragraaf 7.

Talent Lab 2018

2. RESULTATEN 2018

Onze missie voor de periode 2017 – 2020 was als volgt in ons beleidsplan geformuleerd; VIA ZUID koppelt talentvolle makers aan (artistieke)coaches en (co) producenten, werkplaatsen en speelplekken zodat nieuwe makers perspectief op hun beroepspraktijk kunnen ontwikkelen, het culturele klimaat in Limburg wordt versterkt en nieuwe maak- en publieksstrategieën worden ontsloten.

In 2017 zijn we met volle overgave gestart; vierendertig makers werden gekoppeld aan vierentwintig partners. Gaandeweg kwamen we er echter achter dat er weliswaar veel makers en projecten werden bediend, maar dat VIA ZUID op verschillende terreinen ook tekort schoot. In de loop van 2018 is daarom besloten om meer te focussen op coaching en ondersteuning.

Desalniettemin is de output in 2018 groot; 33 projecten zagen het licht en 14 voorstellingen, gerealiseerd vóór 2018, speelden door of werden in reprise genomen. Daarnaast was VIA ZUID betrokken bij drie intensieve talent ontwikkeltrajecten en initieerden en (mede)organiseerden we negen publieksprojecten en festivals. Voor de specificatie verwijzen we graag naar **bijlage 2** (prestatieoverzicht 2018) en **bijlage 3** (projecten en trajecten 2018).

3. DE VIA ZUID-MAKERS 2018

VIA ZUID investeert in meerdere talentprogramma's en producties. Het creëren van draagvlak voor de makers is belangrijk. Wij trekken daarin samen op met een externe producent én we verbinden onze activiteiten.

VIA ZUID-makers zijn onderzoekende, open en initiatiefrijke makers in de dans, (muziek)theater of performatieve kunsten. Naast het formuleren van een uitdagend artistiek projectplan met onderliggende urgentie, dienen ze proactief, zelfstandig, ondernemend en gretig te zijn om te maken en te tonen in of vanuit Limburg.

Met trots constateren wij dat we er in 2018 in zijn geslaagd om (soms verrassende) verbindingen te entameren en te borgen voor onze hybride makers-talenten.

VIA ZUID heeft in 2018 de ontwikkeling van 24 (individuele) makers en 33 projecten gefaciliteerd. Zij zijn allen 'op maat' gekoppeld aan producenten/partners, opdrachtgevers, presentatieplekken en publiek. Zij genieten het vertrouwen van VIA ZUID en de partner(s). De artistieke, zakelijke en organisatorische ontwikkeling is geborgd door de schil van experts, coaches en partners die de maker rondom zichzelf opbouwt en allengs uitbreidt. De werkwijze van VIA ZUID biedt veiligheid en ruimte, handvatten en bruggen om als nieuwe maker een pad te ontdekken, te articuleren.

In onze werking onderscheiden we grofweg afgestudeerden, startende makers en trajectmakers. Daarnaast volgen we een aantal makers actief binnen onze Labs. Zie voor een gedetailleerd overzicht **bijlage 3** (projecten en trajecten 2018).

Lola Bogaert, Winternights, Pedro Morato Gabao

4. INNOVATIE 2018

Eén nieuw concept kreeg in 2018 vorm; WinterZone in Sittard. Daarnaast zijn enkele beproefde concepten doorontwikkeld; Talent Lab, Winternights, Dans Lab in Maastricht, Broedplaats en Sneak Peeks in Heerlen en de Makersdagen.

Grootste gemene deler is dat al deze concepten in dienst staan van de ontwikkeling van de maker. De werking en zichtbaarheid van VIA ZUID wordt ermee geaccentueerd. De zoektocht naar nieuwe verbindingen, nieuwe maakwijzen, nieuwe speelplekken en een (nieuw) publiek, krijgt concreet gestalte. Laten we de paraplu uitklappen. Waar werkten wij aan in 2018?

Meer residenties

Het creëren van meer residentieplekken was in 2018 van onmiskenbare meerwaarde voor de makers. Plekken waar zij in de luwte onderzoek kunnen doen en kunnen experimenteren.

Talent Lab#2 – Bordenhal Maastricht (maart 2018)

Het Talent Lab is een multidisciplinair onderzoek- en ontwikkelcentrum dat in dienst staat van de ontwikkeling van de deelnemende makers. VIA ZUID werkt daarbij samen met Toneelgroep Maastricht. In 2018 was de tweede editie. De zeven makers gaven aan dat de samenkomst van verschillende disciplines en de intensieve werkwijze hun makerschap heeft verrijkt.

VIA ZUID selecteert dit multidisciplinair palet aan makers. Soms op voorspraak van partners. Onder begeleiding van Saartje Hoogland (VIA ZUID) en Paul Slangen (TgM) werkte het Talent Lab collectief een maand samen. Doel is dat makers elkaar inspireren en zich aan elkaar kunnen spiegelen. In een unieke setting verdiepen ze zich intensief in elkaars kunstenaarschap. De talenten leren in deze discipline-overstijgende samenstelling van elkaars methodes, technieken en werkwijze. Ze experimenteren samen om het eigen talent verder te verkennen en hun kunstenaarschap verder te ontwikkelen. De nadruk van deze aanpak ligt op het proces, de ontmoeting tussen de verschillende disciplines en niet op een voltooide voorstelling.

Het Talent Lab heeft evidente impact. Diverse makers vonden en vinden elkaar. Meermalen resulteerde dat in duurzame samenwerkingen. Ook voor Toneelgroep Maastricht heeft het Talent Lab concrete spinn-off, al is dat niet het primaire doel. Tim Scheffer werkt sinds 2017 regelmatig als decorontwerper voor TgM, zo ook in 2018. Nienke Nasserian speelde in 2018 mee in *Theater na de Dam*; Marie van Vollenhoven maakte in 2018 visuals bij *De Vier Heemskinderen* en bij *De sneeuwman*.

Er is een samenwerking ontstaan tussen choreografe Audrey Apers en ontwerper Tim Scheffer resulterend in de theatrale installatie *Day Dream Space*.

We constateerden dat de publiekswerving voor deze setting een andere aanpak vereist. In 2019 gaan we die doorvoeren (zie hoofdstuk 6).

Dans Lab SALLY/VIA ZUID

Drie beginnende choreografen en één muzikante waren actief in het Dans Lab dat VIA ZUID in samenwerking met SALLY Dansgezelschap Maastricht draagt; Audrey Apers, Patrizio Bucci, Ryan Djojokarso en Maria Dominguez Perez. Coaching, toonmomenten en feedback-sessies met het publiek zijn onderdeel van dit Dans Lab.

Muziek Lab (ism Intro in situ)

De focus in de samenwerking met Intro ligt sinds 2017 op basklarinettist Germaine Sijstermans. Germaine had behoefte zich verder te bekwamen als musicus, performer, componist en stage designer. Intro biedt haar een onderzoeks- en werkresidentie met ruimte voor verdieping en experiment. Zij kreeg diverse speelmogelijkheden in het kader van de Jonge Honden-avonden in de Muziekgieterij Maastricht. Ze deed in de eerste helft van 2018 onderzoeksresidenties in Düsseldorf en New York, gericht op compositie en de samensmelting tussen muziek en scenografie/licht.

Intussen zijn Germaine en VIA ZUID-makers Merlijn Huntjens (performing poetry) en Mami Izumi (dans) samenwerkingen aangegaan waarin dans, muziek en woordkunst met elkaar interacteren. Eind augustus 2018 was Germaine vijf dagen lang *artist in residence* op festival Cultura Nova. Zij rondt in 2019 haar traject af.

Sneak Peeks (17 jan. | 18 april | 24 okt. 2018)

In samenwerking met Parkstad Limburg Theaters Heerlen organiseerde VIA ZUID drie Sneak Peeks. Telkens staat een talentvolle maker of een collectief uit de VIA ZUID-stal centraal en toont fragmenten uit zijn of haar voorstellingen – soms in prematuur stadium - aan een avontuurlijk ingesteld publiek. Ontmoeten en het open gesprek over het maken en actief bekijken van een voorstelling stonden centraal.

De deelnemende makers worden daarop voorbereid, het publiek ook, zodat de uitwisseling voor beiden meerwaarde heeft. De ontmoeting met het publiek is onderdeel van het maakproces. In 2018 waren de volgende makers betrokken:

17 januari: Patrizio Bucci, Martin Harriague

18 april: Annet Bremen en Lola Bogaert

24 oktober: Nienke Nasserian

Het PLT constateert een aanwas van nieuw publiek en er zit groei in de kaartverkoop.

Ruud Horrichs, Winternights, foto Pedro Morato Gabao

Winternights#3 (20+21 dec)

Voor de derde editie van Winternights werden SoAP en VIA ZUID, als organisatoren van het eerste uur, versterkt door de Vlaamse werkplaats C-TAKT. Ook andere partners (Intro, SALLY, Fashionclash) schoven makers naar voren die work-in-progress lieten zien.

In de voormalige locatie AINSI was de grens qua publieksbereik en fysieke mogelijkheden bereikt, waardoor Winternights#3 in het Sphinxkwartier in Maastricht plaatsvond. Het Sphinxkwartier met zijn LAB-gebouw, de Rubberfabriek, het kraakpand Kunstfront en de Gashouder bood het perfecte rafelranden-decor voor de twintig beloftevolle makers, verbonden met Limburg en België.

Zij gingen twee dagen lang het avontuur aan met het (vak)publiek. Een wezenlijke en waardevolle rol was weggelegd voor de ontmoeting. Na elk toonmoment volgde een feedback-sessie met het publiek. Onder het publiek bevonden zich 25 dramaturgen uit Nederland en België, alsmede programmeurs. Tijdens de openingsavond reikte wethouder Jim Janssen van Maastricht voor de tweede maal de Edmond Hustinx stimuleringsprijzen uit voor drie beloftevolle jonge kunstenaars die werken vanuit Maastricht.

WinterZone Sittard (27-30 dec)

In het kader van het versterken van de Stedelijke Cultuurregio Zuid en met name de concretisering daarvan in gemeente Sittard-Geleen, begonnen we in het voorjaar van 2018 met de selectie voor de eerste WinterZone.

De intieme jeugdtheaterroute met vier korte voorstellingen die we in nauwe samenwerking met Het Laagland opgezet hebben, beleefde zijn eerste en succesvolle editie. De tochten waren op voorhand uitverkocht. Vier nieuwe theatermakers streken neer op bijzondere locaties in het centrum van Sittard. Daarnaast was gedurende de maanden november en december de beeldend theatermaker Rita Hoofwijk actief als *artist in residence* in haar geboortestad. Rita ontwierp een beeldende en auditieve wandeling langs leegstaande panden in het centrum. Een indringende ervaring.

5. PARTNERS

Uitgangspunt bij ondersteuning van makers is dat zich een partner/producent achter hen schaaft, die in eerste instantie door de makers zelf wordt voorgesteld of benaderd. Waar nodig spelen wij een intermediaire rol. VIA ZUID wil hoe dan ook dat er perspectief is op voldoende draagvlak voor een maker. Vervolgens treedt VIA ZUID in contact met de producent om samen met de maker wederzijdse verwachtingen te bespreken en afspraken vast te leggen.

In 2018 werd samengewerkt met de volgende producenten;

Toneelgroep Maastricht | FASHIONCLASH | SALLY Dansgezelschap Maastricht | Intro in situ | Cinesud | Het Verbond | Cement Festival | SoAP | Stichting BPDFL | Stichting In Infinity | Stichting MCEM | Stichting Laudio | Het Laagland | playField. | studio AKATAK | St. Laudio | St. DIVEinD | Stichting Panda | vzw Vogelnestjes | Festival MoMeNT | Stichting Leonore | Het Liedhuis | Zomerparkfeest | KunstZ.

Het tonen aan een publiek, in wat voor vorm dan ook, is een belangrijke voorwaarde voor ondersteuning. In 2018 zijn de VIA ZUID makers op de volgende podia/festivals zichtbaar geweest;

Cultura Nova - Heerlen | Theater aan het Vrijthof/AINSI – Maastricht | C-Mine - Genk | Limburg Festival | Kasteel Baexem | Winternights Festival – Maastricht | WinterZone – Sittard | FASHIONCLASH - Maastricht | Festival Cement - 's-Hertogenbosch | Over 't IJ Festival – Amsterdam | Zomerparkfeest – Venlo | Thermenmuseum – Heerlen en vele podia in binnen- en buitenland.

Uiteraard heeft VIA ZUID nauwe contacten met het kunstvakonderwijs in Limburg. Daar wordt het talent van de toekomst immers opgeleid. Met de volgende opleidingen is de samenwerking in 2018 gecontinueerd: Toneelacademie – Maastricht | iArts – Maastricht | Conservatorium – Maastricht.

Tim De Paepe, playField. Winternights

6. ZICHTBAARHEID

Na 2017 als jaar van expansie, was 2018 voor VIA ZUID het jaar van reflectie en bestendiging. Relaties met partners en makers werden geïntensiveerd en verfijnd. De aandacht ging uit naar het verder ontwikkelen van toekomstbestendige trajecten, projecten en events en de bijbehorende communicatielijnen en -middelen. Kortom: de focus in 2018 lag op 'beter en intenser'. Steeds in relatie tot de ander, zonder wie wij niets zijn: de makers, de partner, podia en publiek.

VIA ZUID wordt door talentvolle, potentiële makers, besluitvormers, samenwerkingspartners en media inmiddels als belangrijke speler in het culturele veld gezien. Makers weten ons met hun plannen te vinden en werken graag met VIA ZUID samen als partner en coproductent.

De communicatiestrategie van VIA ZUID is gebaseerd op drie pijlers. In 2018 is de inhoud en toon van onze communicatie zelfverzekerder geworden. De nadruk is meer komen te liggen op onze onderscheidende, succesvolle werkwijze. We onderscheiden persoonlijke netwerkcommunicatie en collectieve communicatie o.a. via de makers en samenwerkingspartners.

Communiceren betekent voor VIA ZUID meer dan het uitdelen van flyers, het ophangen van posters, het delen van het websiteadres en het plaatsen van nieuwe banners. Onze kracht zit in persoonlijke kennismakings- en netwerkgesprekken met (potentiële) samenwerkingspartners, in participeren in diverse groepen en activiteiten in het culturele en maatschappelijke veld. Door deze actieve en verkennende houding, in combinatie met het entameren en doorontwikkelen van eigen concepten, is niet alleen de kennis van VIA ZUID toegenomen, maar ook profiel en zeggingskracht verstevigd.

Met diverse partners is in 2018 intensiever ingezet op het bundelen van de communicatieve krachten. We werkten met collectieve communicatieplannen, gezamenlijke huisstijlen en fysieke middelen. En we maakten duidelijke afspraken over onderlinge taakverdelingen. Binnen Talent Lab, Winternights, WinterZone, Sneak Peeks, Schrit_tmacher, Cultura Nova, Limburg Festival, Cultureel Lint en het Dans Lab is gewerkt met en aan deze collectieve communicatie-strategie. In Heerlen is er inmiddels sprake van een PublieksClub, bestaande uit een divers pluimage van publieks-ambassadeurs en communicatiemedewerkers vanuit verschillende hoeken, om samen (nieuw) publiek te vinden en te binden. Ook dit willen we in 2019 verder verbeteren.

De makers zelf spelen daarin vanzelfsprekend een belangrijke rol. Wij zijn inmiddels geen onzichtbaar loket meer achter de makers, maar staan naast de makers en een enkele keer zelfs voorop. Sinds 2018 werken we meer met het vooraf inventariseren van wensen en plannen. In de selectie vormt de publieksnotie, de communicatie en PR een nadrukkelijk item. In onder meer persoonlijke gesprekken en tijdens Makersdagen helpen we de makers met het ontwikkelen van hun eigen pr en zoektocht naar podia en publiek.

In overeenkomsten worden de wederzijdse inspanningen vastgelegd. Meer en meer proberen we een 'clubgevoel' te creëren en uit te dragen.

De makers houden ons bij de les als het gaat om inspelen op een 'jong' publiek, via een voortdurend veranderende mix aan communicatiemiddelen. Instagram en Facebook zijn inmiddels de belangrijkste instrumenten. Social media vormen de kerncommunicatie, vanwege de snelheid van het medium, de dynamiek, het interactieve en persoonlijke karakter van de communicatie en - last but not least - vanwege het grote bereik van de boodschap.

De website - met nieuws, agenda en portfolio van de makers - is het meer statische communicatiehart en loket van de organisatie. In 2018 is de huisstijl verfrist en werd er gewerkt aan vernieuwing van de website, die in 2019 zijn beslag gaat krijgen. Er zijn tal van doelgroepgerichte, op maat gemaakte digitale nieuwsbrieven, persberichten en uitnodigingen verzonden om relaties en publiek te informeren en enthousiasmeren. Door de verscherpte privacymaatregelen, merken we wel dat het adresdatabeheer een tijdrovende ingewikkelde Echternach processie blijft.

Ook in 2018 werkten we samen met het Euregionaal podiumkunstenmagazine Jeroen van Zuiderlucht. Oplage: 25.000 in Brabant, Vlaams en Nederlands Limburg. Hoewel werkend met onbekende talenten, is het ook in 2018 regelmatig gelukt om in dagbladen, vaktijdschriften, (regionale) radio en tv journalistieke aandacht te genereren.

Jan-Peter de Graaff, De Grens

Winternights, foto Pedro Morato Gabao

7. Bedrijfsvoering en financiën

VIA ZUID heeft als doelstelling talentvolle makers te ondersteunen, adviseren en begeleiden in hun zoektocht naar een eigen praktijk of andere vorm waarin ze tot volledige wasdom kunnen komen. Dat doet VIA ZUID door de makers te adviseren over artistiek inhoudelijke keuzes, maar ook door hen te bevragen hoe het te maken werk zich verhoudt tot het publiek. VIA ZUID helpt de talenten inzicht en grip te verwerven op hun verhouding tot de markt van de podiumkunsten. Daarnaast stelt VIA ZUID financiële middelen ter beschikking.

VIA ZUID wordt in de cultuurplanperiode 2017-2020 structureel gesubsidieerd door de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht. In 2018 was dit met resp. € 250.000 en € 52.624. De Gemeente Heerlen heeft zich ook positief uitgesproken over financiering van VIA ZUID gedurende de periode 2017 – 2020 en stelde in 2018 een bedrag van € 95.500 ter beschikking. De Gemeente Sittard-Geleen sprak zich in 2017 ook positief uit over structurele ondersteuning, maar is daarin minder betrouwbaar gebleken. In 2018 stelde de Gemeente Sittard-Geleen op het laatste moment (dec. 2018) een bedrag van € 45.000 beschikbaar als een incidentele bijdrage.

Landelijke financiering vond eveneens plaats. Van het Fonds Podiumkunsten ontving VIA ZUID € 75.000 in het kader van Talentontwikkeling in de regio, een structurele vierjarenregeling met tussentijdse evaluatie in 2018. VIA ZUID voldoet geheel aan de verwachtingen van het FPK. De ingediende plannen voor 2019 en 2020 werden gehonoreerd, waardoor VIA ZUID in 2019 en 2020 opnieuw € 75.000 per jaar ontvangt. Met deze uitspraak worden ook de additionele middelen die de provincie Limburg beschikbaar heeft gesteld voor 2017 en 2018 (€ 75.000 per jaar) gecontinueerd.

Hoewel VIA ZUID niet zelf produceert en dientengevolge weinig producten kan verkopen wordt toch gewerkt aan ondernemerschap om eigen inkomsten te vergaren. Daartoe zijn een aantal uitgangspunten gedefinieerd;

- met de makers en producenten worden afspraken gemaakt over vergoedingen voor de adviserings- en coachingskosten van het VIA ZUID team
- met een aantal festivals worden afspraken gemaakt over coproductiebijdragen en uitkoopsommen
- met het mede door VIA ZUID georganiseerde Winternights festival worden additionele middelen geworven
- een aantal voorstellingen van makers worden door VIA ZUID verkocht, waarbij de inkomsten door VIA ZUID worden geïnd
- VIA ZUID vraagt voor een aantal projecten van makers additionele middelen aan bij fondsen.

In 2018 bedroegen de eigen inkomsten € 153.723 op een totaal subsidiebedrag van € 618.124, waarmee de eigen inkomsten quote op 24,87% uitkomt. Ruimschoots meer dan de norm en daar is VIA ZUID trots op. Het streven blijft om over de gehele periode 2017 – 2020 minimaal 17,5% eigen inkomsten te boeken. Halverwege de periode staat de teller op 22,97%.

Het exploitatieresultaat 2018 bedroeg € 34.293. Dit kwam hoger uit dan geraamd. De reden daarvoor is dat de beschikking inzake de subsidieaanvraag 2018 van de gemeente Sittard-Geleen pas in december werd ontvangen. VIA ZUID had in de loop van het jaar al de projecten in het kader van het WinterZone Festival in Sittard in gang gezet, ondanks het risico dat de gemeente toch geen subsidie zou verstrekken. In overleg met de Raad van Toezicht is besloten om het risico gedeeltelijk af te dekken door het eigen vermogen als buffer te gebruiken. Dat bleek niet nodig toen de beschikking alsnog in december werd afgegeven. Met als gevolg een positief resultaat over 2018. Van het resultaat is € 16.091 toegevoegd aan de egaliseringsreserve provincie Limburg en € 18.202 aan de algemene reserve. In 2019 en 2020 zal VIA ZUID deze aanspreken.

Per 31 december 2018 bedraagt de algemene reserve € 27.402 en de egaliseringsreserve Provincie Limburg € 67.472. Het totaal van de egaliseringsreserve Provincie Limburg overschrijdt hiermee het maximum van 15%. Aan het einde van de CPI- periode (2017 - 2020) wordt het totaal over de gehele periode als maatstaf genomen. Een eventueel te hoog reserve zal dan worden afgedragen.

In 2018 genereerde de inzet van de VIA ZUID-coproductiebijdragen een spin-off via de diverse producenten (in natura of als projectbudget) en partners middels zelf ingebrachte/verworven middelen, aangevraagde fondsen en publieksinkomsten. Deze meeropbrengst is niet terug te vinden in de jaarrekening van VIA ZUID en is uitsluitend in de administratie van de betrokken partners verwerkt. VIA ZUID heeft in 2018 deze bedragen bij de partners opgevraagd. Het overgrote deel heeft hier inzicht in verschaft. Hieronder deze totalen;

gecapitaliseerde bijdragen producenten	€ 81.172
bijdragen partners	€ 123.840
bijdragen fondsen	€ 250.767
publieksinkomsten	€ 170.612

Totaal € **626.391**

Lotte Milder/Studio AKATAK, Belinda

8. Toekomstige ontwikkelingen 2019 – 2020

Vanaf 2019 gaan we met een kleiner aantal onderscheidende, hybride makers verder. Het motto erbij is: meer aandacht, meer begeleiding en meer maatwerk. Daarnaast zetten we in op verdere versteviging van de (inhoudelijke) verbindingen met de tripool Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen binnen de context van de Stedelijke Cultuurregio Zuid met zijn proeftuinen 'dans', 'film' en 'ruimte voor makers'.

De verwachting is dat we in 2019 intensiever betrokken worden bij een aantal partijen in Noord- en Midden-Limburg. Venlo, Venray en Weert werken ook aan een stedelijk cultuurprofiel. Contacten met de ECI Cultuurfabriek in Roermond en met Weert en Venlo worden allengs intensiever. Zo ook de samenwerking met het Limburg Festival in Midden-Limburg en het Zomerparkfeest in Venlo. Voor een intensieve samenwerking met Midden- en Noord Limburg zal het VIA ZUID team moeten worden uitgebreid. Vooralsnog is daar echter geen ruimte voor.

Residenties & laboratoria

Met de opgedane kennis en ervaring continueren we Talent Lab. De werkperiode wordt in 2019 verlengd van vier naar vijf weken, zodat de makers zich nog meer kunnen concentreren op elkaar en elkaars ontwikkeling.

Binnen het Dans Lab gaan we intensiever toewerken naar toonmomenten, waarin we publiek actief betrekken in feedbacksessies. Met Intro introduceren we binnen het Muziek Lab hybride verbindingen tussen muzikanten/componisten en andere disciplines. Met Het Laagland komen de eerste verkennende gesprekken op gang rondom een Jeugdtheater Lab. In Heerlen continueren we de residenties in het Cultuurhuis en proberen we nog meer residentieplekken te creëren. In Sittard-Geleen en Maastricht gaan we verder in gesprek over het gebruik van Schouwburg De Domijnen en de Bovenzaal van Theater aan het Vrijthof in Maastricht.

We benadrukken echter nog eens: verblijfsmogelijkheden voor jonge makers moeten verbeterd wil dit soort residenties in Limburg echt tot bloei kunnen komen.

Broedplaatsen en speelplekken

In 2019 gaan we de experimentele broedplaatsen verder ontwikkelen. De ambitie ligt er om nieuwe werkresidenties mogelijk te maken in de steden, als ook om nieuwe speelplekken voor onbekend talent te creëren én een nieuw publiek te vinden. Broedplaats Heerlen gaat ook buiten het Cultuurhuis opereren, is de ambitie. Zoals bijvoorbeeld in de HTC Dansstudio in Carbon6. En in leegstaande panden in samenwerking met woningcorporaties en Cultura Nova.

Daarnaast gaan we in 2019 van de Sneak Peek een reizend concept maken.

Allereerst gaat Schouwburg De Domijnen in Sittard 'meedoen' met drie Sneak Peeks vanaf september. Onze makers, die geselecteerd worden via open calls, krijgen aldus de kans om in verschillende stadia van ontwikkeling hun werk te tonen op professionele theaterpodia en met verschillend publiek in gesprek te gaan. Het is kleinschalig en intiem van opzet, maar groots in kwaliteit en impact.

Winternights#4 staat gepland rond half december 2019, wederom in samenwerking met SoAP en C-TAKT.

Impact & expertise

Een instrument om onderling meer inzicht te krijgen in elkaar en nieuwe verbindingen op gang te brengen, zijn de door Intro en VIA ZUID op te zetten Talentontwikkelingstafels: informele bijeenkomsten waarin de partners in het kunsten(onderwijs)veld – en op termijn wellicht ook daarbuiten - elkaar beter gaan leren kennen.

Expertmeetings en Makersdagen blijven onderdeel van de werking.

Lotte Milder/Studio AKATAK, Iemand, niemand, 100 000

Zichtbaarheid en publiek

Per talenttraject zetten we samen met de partners maximaal in op het bereiken van publiek, maar we laten ons tegelijkertijd niet gijzelen door een publieksvraag. Geen podiumkunst zonder publiek. Dat is evident. Soms is een klein publiek perfect, afhankelijk van het doel van de ontmoeting. Voor een inhoudelijk gesprek met de makers is een publiek van maximaal vijftig mensen het meest waardevol. In een ander geval is een volle zaal met gemengd publiek juist van groot belang om slagkracht invoelbaar te maken. In deze vrije ruimte is het dus altijd maatwerk en ligt de hoofdverantwoordelijkheid van het vinden van het juiste publiek bij de producerende partner in samenspraak met de maker. VIA ZUID is coach, aanjager en dwarsdenker. Scherper dan voorheen zien we dat er meerdere vormen van publieksbereik zijn in onze werking.

Het zoeken naar de juiste publieke context is van groot belang. Soms ligt die in nieuwe samenwerkingen. Met het oog op het presenteren van het derde Talent Lab (12 april 2019) zijn we daarom partner geworden van Museumnacht Maastricht, waar 4000 deelnemers op de been zijn. We slaan daarmee drie vliegen in één klap: we creëren een passende, nieuwe publieke context, we leren nieuwe potentiële partners kennen en we halen vers publiek in de Bordenhal binnen. Dat doet in meer dan één opzicht recht aan het laboratoriumachtige karakter van het Talent Lab, waar immers het proces boven de prestatie gaat.

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

1. SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling per 1 januari 2018

Kelly Regterschot	Commissaris (voorzitter)
Rachel Castermans	Commissaris (secretaris)
Marc Maris	Commissaris (lid)
Servé Hermans	Commissaris (lid)

Samenstelling per 31 december 2018

Rachel Castermans	Commissaris (interim voorzitter)
Servé Hermans	Commissaris (lid)
Simone Mager	Commissaris (lid)
Mark Vondenhoff	Commissaris (lid)

In 2018 hebben Kelly Regterschot en Marc Maris hun lidmaatschap als commissaris vanwege verandering in werkkring opgezegd.

In 2018 traden Simone Mager en Mark Vondenhoff toe tot de Raad van Toezicht. Simone is algemeen directeur van Het Laagland in Sittard, Mark is gepensioneerd accountant met veel belangstelling voor de culturele sector.

De Raad van Toezicht volgt de richtlijnen van de Governance Code Cultuur. Op 25 januari 2018 volgden Rachel Castermans en Kelly Regterschot de masterclass Governance & Cultuur bij Huis voor de Kunsten Limburg.

Op 7 december 2018 namen Jackie Smeets en Ton Driessen (directie) en Mark Vondenhoff deel aan de masterclass De nieuwe Governance Code Cultuur.

2. SAMENSTELLING BESTUUR

Het bestuur werd in 2018 gevormd door:

Jackie Smeets – directeur
Geboortedatum: 15-8-1964
Woonplaats: Grathem
In functie sinds 1-6-2015

Nevenfuncties Jackie Smeets

- Algemeen bestuurslid Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg
- Jurylid Inspiratieprijs 2019 / Prins Bernhard Cultuurfonds Limburg

Ton Driessen – zakelijk directeur

Geboortedatum 01-06-1961

Woonplaats: Eindhoven

In functie

zakelijk leider: 01-09-2016

zakelijk directeur: 01-01-2018

Nevenfuncties Ton Driessen

- Penningmeester Stichting Afslag Eindhoven
- Penningmeester Stichting POON

3. BEZOLDIGINGEN / VERGOEDINGEN

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen in 2018 geen honorering. Van de mogelijkheid om een reiskostenvergoeding te ontvangen is geen gebruik gemaakt.

4. VERGADERINGEN RAAD VAN TOEZICHT

In 2018 kwam de Raad van Toezicht vijf keer bij elkaar.

De belangrijkste onderwerpen die in de vergaderingen aan de orde kwamen, waren:

- Organisatiestructuur
- Samenwerking met partner-organisaties
- Keuzes en trajecten van makers
- Financiële voortgang 2018, begroting 2019
- Transitie en samenstelling Raad van Toezicht
- Financiële voortgang 2017, begroting 2018
- Aanpassing statuten

5. GOEDKEURENDE TAAK RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht was in 2018 verantwoordelijk voor het goedkeuren van de volgende stukken:

- Jaarrekening en inhoudelijk verslag 2017: getekend op 30 maart 2018
- Begroting 2019, goedgekeurd 14 november 2018

6. CULTURAL GOVERNANCE

- De stichting heeft gedurende het jaar 2018 de code uit 2014 gehanteerd. De stichting voldoet aan deze code.
- Eind 2018 heeft de directie en een lid van de Raad van Toezicht kennis genomen van de nieuwe code. Deze zal als leidraad dienen vanaf 2019.

© maart 2019 | Ton Driessen & Jackie Smeets

BIJLAGE 1
MAKERS

BIJLAGEN

VIA ZUID makers 2018 met een individueel project of traject

Audrey Apers (1990) -choreograaf/danser- studeerde aan de Koninklijke Balletschool van Antwerpen en behaalde vervolgens haar bachelor moderne theaterdans aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Ze danste bij SALLY Dansgezelschap Maastricht, LeineRoebana, Arno Schuitenmaker en Romeo Castellucci.

Day Dream Space | Dans Lab SALLY | Winternights
 Producent: Zomerparkfeest

Lola Bogaert (1988) -theatermaker- studeerde in 2011 af aan de theaterdocent opleiding van ArtEZ Arnhem. Ze volgde later de regieopleiding aan het RITCS Royal Institute for Theatre, Cinema & Sound. Lola maakte in 2017 deel uit van Talent Lab#1.

This is my letter to the World | Sneak Peek #2
 Producent: Festival MoMeNT

Annet Bremen (1986) -auteur- studeerde Nederlands en aansluitend Writing for Performance aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht.

Wil je een snoepje? | Flikflak | Sneak Peek #2 | Residentie Cultuurhuis Heerlen
 Producenten: Stichting MCEM | Het Laagland

Celine Daemen (1995) -film- en theaterregisseur- studeerde in 2018 af aan de regieopleiding van Toneelacademie Maastricht. Celine heeft een liefde voor beeldende kunst, muziek en filosofie waarmee ze thema's als verlangen, angst en leegte onderzoekt.

Afstudeerprojecten: Nooit van Elkaar & Inside | Sneeuwen | WinterZone
 Producenten: Toneelgroep Maastricht | Cinesud | Het Laagland

Jan-Peter de Graaff (1992) -componist- werd in 2010 aangenomen voor hoofdvak compositie aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag en rondde zijn Master of Music af in 2016. Zijn composities kenmerken zich door transparantie en kleurgebruik in harmonie, structuur en orkestratie, met een focus op vorm en melodie én gebruik van theatrale of niet-muzikale elementen.

De Grens
 Producent: Stichting Leonore | coproducent: Opera Zuid

Tim De Paepe (1986) -regisseur- studeerde in 2016 af aan de Toneelacademie Maastricht. In 2017 richtte hij het gezelschap playField. op. Tim is gefascineerd door digitale technologie en onderzoekt het spanningsveld tussen digitale en analoge communicatiemiddelen.

The Human Dance | *I Classics Empty Minds* | *#2BIAS* | *Oeverloos* | *Winternights*

Producers: playField. | Philharmonie zuid | Coproducent: Cultura Nova

María Dominguez Perez (1991) -muzikant/performer- studeerde aan het conservatorium in Spanje. Ze is een veelzijdige Spaanse pianiste en creatieve performer in de hedendaagse muziek. Maria verbindt flamenco en hedendaagse muziek. In het Dans Lab ging ze op zoek naar een nieuwe vorm van artistieke expressie.

Contenco | *Blind Games* | *Dans Lab* | *Winternights*

Producers: Stichting MCEM | SALLY

Karlijn Hamer (1989) -muzikant/performer- studeerde in 2016 af aan de muziektheatermaster T.I.M.E. van het Koninklijke Conservatorium Den Haag. Karlijn maakt theater waarin muziek de leidende rol heeft. In haar werk bouwt ze een klinkende wereld. Ze zoekt naar een grote zeggingskracht en een fysieke benadering van zang/performance, elektronica en beeld.

TOON | *WinterZone*

Producer: Het Laagland

Rita Hoofwijk (1994) -regisseur- studeerde in 2016 af aan de Toneelacademie Maastricht. In haar werk onderzoekt Rita de ontmoeting, de tijdelijke relatie tussen performer en publiek of tussen toeschouwers onderling waarbij de ervaring gezamenlijk wordt beleefd.

Artist in Residence Sittard | *Facing Faces* | *Winternights*

Producer: SoAP

Merlijn Huntjens (1991) -dichter/performer- stadsdichter van Heerlen, provinciaal literatuurconsulent bij Het Huis voor de Kunsten Limburg en is oprichter en lid van collectief PANDA dat poëzie, performance en pseudopsychologie combineert.

Antifest

Producer: PANDA, coproducent: Cultura Nova

Mami Izumi (1987) -choreograaf/danser- begon in 2012 aan het professionele dansprogramma op SEAD (Salzburg Experimental Academy of Dance) in Oostenrijk. In 2015 verhuisde ze naar Maastricht en danste ze o.a. bij GOTRA/Joost Vrouwenraets.

Blind Walk | *Talent Lab* | *Schrit_tmacher* | *Residentie Cultuurhuis Heerlen*

Producers: Stichting BPDFL | Huis voor de Kunsten

Hendrik Kegels (1996) -theatermaker/performer- is in 2018 afgestudeerd aan de performanceopleiding van de Toneelacademie Maastricht. De kracht van suggestie, dat vindt Hendrik mooi. De fantasie vereren in de hoop naar een wat fantasievollere samenleving toe te groeien.

Microlepidoptera | WinterZone
Producent: Het Laagland

Mario Leko (1982) -scenograaf/kostuumontwerper- zocht naar nieuwe invalshoeken voor zijn werk in het theater. Hij rondde in 2018 een masterprogramma af aan de Toneelacademie Maastricht.

Here she lies, sir
Producent: KunstZ, coproducent: C-TAKT

Lotte Milder (1990) -maker/performer- studeerde in 2016 af aan de performance opleiding van de Toneelacademie Maastricht. Hier ontwikkelde ze zich als authentiek maker en performer. Haar werk is te omschrijven als crossovers tussen performance, mode, film en fotografie.

Installatie ALIUNDE | IEMAND, NIEMAND, 100.000 | Catwalkshow | Frozen Beauty
Producent: Stichting studio AKATKAK

Roshanak Morrowatian (1989) -choreograaf/danser- studeerde in 2014 af als modern danser aan de Folkwang Dansacademie in Essen. Roshanak werkt geregeld samen met Mami Izumi.

Polished | Schrit_tmacher | Residentie Cultuurhuis Heerlen
Producent: Stichting BPDFL | Huis voor de Kunsten

Nienke Nasserian Nillesen (1993) -muziektheatermaker/zangeres- rondde in 2018 haar Master of Music af aan Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Klassiek geschoold. Haar ambitie is om opera's te spelen of te creëren.

Mzungu | Talent Lab | Sneak Peek#3
Producent: VIA ZUID, coproductie: Operadagen Rotterdam

Emilie Pos (1994) -regisseur- studeerde in 2018 af aan de Regieopleiding van de Toneelacademie Maastricht. In haar werk zoekt Emilie de grenzen op tussen realiteit en fictie, de innerlijke en uiterlijke wereld, abstractie en realisme.

I'm so many people
Producent: Cement Festival

Lubert Priems (1976) -audio documentaire maker- specialiseert zich in theatrale audiotours en theatrale audio-installaties. Hij is gefascineerd door mensen en hun verhalen. Lubert spreekt zijn publiek aan op hun verbeeldingskracht en beeldvorming over een onderwerp.

MIA | De TIJDrover
Producent: Stichting Laudio

Mayke Roels (1990) -theatermaker/actrice- is in 2016 afgestudeerd aan de ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem. Mayke is verbonden aan het makers team van Jong Laagland, waar ze kinderen de fantasie van de theatervloer laat ontdekken.

Het meisje en het water | WinterZone
Producent: Het Laagland

Sam Scheuermann (1994) -regisseur- studeerde in 2017 af aan de Toneelacademie Maastricht. In haar werk vertrekt ze altijd vanuit een vraag naar bestaansrecht. Wanneer bestaat iets, wanneer wordt iets gezien en wanneer zien wij?

Subject/Object | Nomaden
Producent: Stichting MCEM

Jelle Stiphout (1991) -regisseur- studeerde in 2018 af aan de Toneelacademie in Maastricht. Hij noemt zichzelf een tovenaars. Hij wil magie naar de wereld terugbrengen met het vertellen van verhalen die de wereld om hem heen betoveren.

Afstudeervoorstelling: Voor de Overlevenden
Producent: Stichting Het Verbond

Sien Vanmaele (1990) -theatermaker/performer- heeft een bachelor Taal- en Letterkunde en studeerde in 2016 af aan de Toneelacademie Maastricht. Haar werk als theatermaker varieert van muziektheater tot video en food performance.

Witlof from Syria | Hope she was worth it. The Opera | Talent Lab
Producent: Zomer van Antwerpen | vzw Vogelnestjes

Luciënne Venner (1989) -film maker/performer- studeerde in 2017 af aan de Gerrit Rietveld Academie Amsterdam, afdeling VAV (audiovisueel). Haar werk is semi autobiografisch, intuïtief en poëtisch. Verlangen, erotiek en persoonlijke transformatie zijn belangrijke thema's in haar werk.

Unlost
Producent: Stichting Liedhuis

Marie van Vollenhoven (1983) -visual artist- maakt producties die een kostbaar amalgaam zijn van mime, dans, muziek, beeldende kunst, licht, technologie, live animatie- en videoprojecties.

Papieren Land | Trigger Tribe | OPGETOGICA | The Infinity Games
Producent: Stichting In Infinity

VOOR DE VOLGENDE MAKERS WAS 2018 HET AFRONDENDE JAAR

- Robin Coops
- Annet Bremen
- Lubert Priems
- Marie van Vollenhoven

OP ZOEK NAAR DE TOTAALCOMPOSITIE

Robin Coops

2016 **Der Kaiser von Atlantis** | 2017 **Disconnect**

Robin Coops: "Ik was al vanaf mijn afstuderen aan de Toneelacademie in 2011 in gesprek geraakt met VIA ZUID over meerdere projecten om te kijken wat de mogelijkheden zouden zijn. Tijdens mijn Master Muziektheater T.I.M.E. aan het conservatorium in Den Haag ontstond het idee voor de opera *Der Kaiser von Atlantis* en VIA ZUID was één van de eerste partners die mij vertrouwde, dat project ondersteunde en erin geloofde. Daarvoor ben ik hen heel dankbaar, omdat andere partners me daardoor ook serieus namen. Het werd uiteindelijk een enorm project met zeven zangers en vijftien instrumentalisten dat ik van de grond kreeg met mijn eigen stichting M31 Foundation en waar ook grotere partners zoals de Nederlandse

Reisopera en Theater na de Dam zich aan verbonden. Ik zorgde voor een sluitende begroting en zorgde ervoor dat iedereen fatsoenlijk betaald werd, omdat ik dat belangrijk vind.

In mijn werk ben ik op zoek naar een totaalcompositie: ik werk multidisciplinair en ben zowel performer, als componist, als regisseur voor films en theater. Ik ben op zoek naar de juiste vorm bij wat ik wil vertellen. Of dat nou opera is of *virtual reality* of film: het is altijd muziek gedreven.

Mijn ontwikkeling daarin is een doorlopende lijn en VIA ZUID was daarin voor mij een trouwe partner die in mijn werk geloofde, die me financieel durfde te ondersteunen en waar ik eens in de zoveel tijd waardevolle gesprekken mee voerde om te reflecteren. Ik heb wel ervaren dat er een intentie was tot artistieke of zakelijke begeleiding, maar ik ben erg ondernemend en liep daar vaak al op vooruit: ik was dan bijvoorbeeld al heel gericht op zoek naar de juiste partners om mij te ondersteunen of had dan zelf al de samenwerking met een partner beëindigd, omdat dat niet vooruitkwam en was alweer op zoek naar een nieuwe. Daar had ik dan al over gespard met mijn dramaturg of bestuur. En dat heb ik nodig: mensen met wie ik korte lijntjes heb, met wie ik intensiever contact onderhoud en met wie ik snel kan reflecteren, want dat is hoe mijn hoofd werkt. Als het niet snel genoeg gaat, voel ik me gestagneerd.

Doordat ik zo hard ga, kan het lijken dat ik geen begeleiding nodig heb, maar dat is niet het geval. Artistieke begeleiding had ik bijvoorbeeld wel meer gewenst en daar hebben we ook over gesproken, maar dat is nooit echt van de grond gekomen. Maar de afgelopen jaren ben ik me er ook bewust van geworden dat het heftig kan zijn voor mensen waar je mee samenwerkt om zo hard te gaan en heb ik geleerd om iets meer afstand te nemen.

Op dit moment volg ik een master aan de Filmacademie en onderzoek ik de angst maar ook het verlangen om de controle te verliezen, zowel als een methodiek als een thematiek. De balans tussen het figuratieve, het abstracte en het conceptuele vind ik interessant: hoe veel controle verlies ik als maker en hoe veel controle neem ik? Kan ik als maker ervoor kiezen om de controle te nemen en weer over te geven, binnen één werk? Zeker in film is dat het geval, omdat de camera een dictator is: je controleert letterlijk het oog van de toeschouwer, wat toch anders is dan in het theater. Juist de verbinding zoeken tussen die disciplines blijft me intrigeren.”

Maart 2019

JEZELF SERIEUS NEMEN

Annet Bremen

2016 **FLIKFLAK (voorstudie)** | 2017 **FLIKFLAK** | 2018 **WIL JE EEN SNOEPJE? (voorstudie)**

.....

Annet Bremen: "Na een aantal jaar als toneelschrijver in opdracht gewerkt te hebben, ontstond bij mij de wens om zelf projecten te initiëren waarin ik me meer artistiek kon ontplooiën. VIA ZUID bood mij een in Nederland unieke kans om als schrijver initiator te zijn.

Wat ik wilde onderzoeken met de jeugdtheatervoorstellingen *Flikflak* en *Wil je een snoepje?* was het vinden van de juiste balans tussen het concrete en het abstracte. Daarvoor wilde ik mij dramaturgisch verder ontwikkelen. Ook wilde ik mijn werk concreter maken en tegelijkertijd vormen vinden om de poëzie op het podium te laten werken. Ten slotte zette ik in op duurzaamheid: ik wilde mijn bestaande netwerk verstevigen en uitbreiden.

Algauw besloot ik om dramaturg Ludo Costongs – met wie ik al eerder werkte - bij mijn traject te betrekken om mij te begeleiden bij het schrijven en om verschillende toneelteksten te analyseren. Daardoor werd ik zelfbewuster en kreeg ik meer

dramaturgisch grip op mijn eigen materiaal, waardoor de balans tussen concreetheid en poëzie beter werd. Ook als coach is Ludo bepalend geweest in het vinden van de juiste regisseurs bij deze stukken: Loek de Bakker en Belle van Heerikhuizen.

Als ik mijn plan van destijds teruglees, vind ik het verbazingwekkend dat ik echt al mijn leerdoelen vervuld heb. Door een coproductie van VIA ZUID en Het Laagland kreeg ik de kans om *Flikflak* echt tot een voorstelling te ontwikkelen. Mijn ervaring was eerder vaak dat de tekst in de weg zat, maar bij *Flikflak* gebeurde dat niet: Loek nam de tekst serieus en zag de poëzie als motor, in plaats van een euvel dat verholpen moest worden. Het vinden van een vorm voor die poëzie kón alleen maar door het máken van de voorstelling.

Daardoor kreeg ik meer vertrouwen in mezelf als schrijver, maar ook VIA ZUID is daarin bepalend geweest. Gelijk vanaf het begin nam Jackie Smeets me heel serieus, waardoor ik mezelf ook serieus ging nemen en daadwerkelijk 'de boer op' durfde. En VIA ZUID deed dat ook: door hun contacten bleef *Wil je een snoepje?* niet zomaar een tekst op papier, maar kon ik met Belle en drie actrices twee weken aan de slag in het Cultuurhuis in Heerlen. Doordat we vervolgens die voorstudie konden tonen tijdens *Cultura Nova*, werd Het Laagland enthousiast, waardoor we in 2021 de voorstelling daar mogen maken.

Uiteindelijk, na deze drie jaar, neem ik mezelf vooral serieuzer als schrijver. Ik heb twee teksten geschreven die mijn artistieke handtekening dragen, waar ik trots op ben. Hoewel ik door het maken van deze voorstellingen ook zeker weet dat ik niet zelf wil produceren, voel ik me wel veel vrijer en zelfbewuster in het zoeken naar en contact leggen met de juiste partners voor mijn werk in de toekomst."

Ludo Costongs, dramaturg en coach: "Annets kracht is het verzamelen van heel veel materiaal, waardoor er bij een eerste versie een enorm palet ligt aan personages, conflicten, locaties en sferen waaruit ze kan kiezen. Tegelijkertijd is het ook haar zwakte, omdat de lijn daardoor niet altijd helder is. Doordat we samen verschillende toneelteksten hebben geanalyseerd, heeft ze tools in handen gekregen om haar eigen werk te bevragen en te analyseren. Zo weet ze vervolgens de dramaturgische elementen en lijnen in hun betekenis en vorm verder en dwingender uit te werken. In de omgang met haar netwerk heb ik haar uitgesprokener zien worden: ze is gegroeid in het volgen van haar intuïtie en kan duidelijker maken wat ze wil met de tekst, waardoor ze beter weet wie ze haar werk in handen geeft en waarom. Door het werken met makers en spelers op de vloer is Annet erin bevestigd dat haar werk op het podium hoort.

Ik gun het Annet om de ontwikkelingen die in gang gezet zijn door te zetten, waarbij ze meters kan maken en haar werk steviger op het podium kan krijgen, hetzij als huisschrijver bij een gezelschap, hetzij met verschillende regisseurs bij verschillende gezelschappen. Het zou mooi zijn als zich daarin de mogelijkheid voordoet om voor een ensemble te schrijven, om de ruimte te krijgen om een wereldbeeld uit te werken. Daarbij hoop ik dat ze het magisch-realisme in haar werk blijft onderzoeken; wanneer ze zich het magische permitteert, weet ze ook de diepste duistere krochten in zichzelf aan te boren en een waarachtige plek te geven in haar werk. Dat magisch-realisme is daarom van grote meerwaarde in haar creatieprocessen en haar werk."

Maart 2019

'DE BESTE COACH IS HET PUBLIEK'

Lubert Priems

2016 **Aufrecht gehen – Aufrecht gehen lees- en luisterboek – Over grenzen |**
2017 **Vooruit naar buiten!** | 2018 **de TIJDrover – Mia**

.....

Lubert Priems: "Ik werkte bij L1 radio toen ik op een zeker moment een zoon van Joodse oorlogsslachtoffers interviewde op de Duitse militaire begraafplaats in Ysselsteyn. Toen vroeg ik me af: had dit gesprek ook plaatsgevonden, als het niet op deze plek was geweest? En tegelijkertijd: had ik dit persoonlijke verhaal ook gekregen als ik een camera op hem had gezet? Nee. Een microfoon is zo klein; die vergeet je op een gegeven moment. En ik ben een vreemde: dat praat gemakkelijker. Zo kun je heel dichtbij komen. Na vijftien jaar radio maken besepte ik meer en meer de kracht van audio en die plek riep zo veel associaties op dat ik er meer mee wilde doen dan alleen een radio-uitzending maken.

Uiteindelijk is daar *Aufrecht gehen* uitgerold en merkte ik dat ik het werken met audio op locatie verder wilde onderzoeken. Je loopt over een begraafplaats, door een straat (*Vooruit naar buiten!*), door een gerechtsgebouw (*de TIJDrover*) en je geeft een steen, een tas, een stoel een verhaal mee. Het wordt een beleving, veel meer dan als je

alleen luistert of daar bent zonder context.

Bij ieder project vertrek ik vanuit de combinatie van journalistiek met een andere (vaak artistieke) discipline, maar ik vraag me ook steeds af: hoe kan ik het nu anders aanpakken? Iedere keer opnieuw bepaal ik welk medium het beste past: het kán een audiotour zijn, maar ook een boek, een app of een klankkast (Mia). Tegelijkertijd ben ik steeds meer een totaalervaring gaan maken, waarbij ik met meerdere kunstdisciplines (o.a. beeldende kunst, light art, theater) en projectpartners (o.a. sociaal antropologen, justitie, museum, (oorlogs)erfgoed) samenwerk. Bij al die samenwerkingen vind ik gelijkwaardigheid belangrijk en ontstaat er een wisselwerking, waarbij ik veel oppik van de mensen met wie ik werk. Maar de beste coach is het publiek, waaraan je precies merkt wat werkt en wat niet. En bovenal: waar zij behoefte aan hebben. Het idee ontstaat vaak uit een verbazing die ik oppik uit de actualiteit, uit onze samenleving of uit mijn directe omgeving.

Het schrijven van subsidieaanvragen heb ik mezelf eigen moeten maken, maar VIA ZUID was er wel om te klankborden en om knopen te leggen met sommige partners. De ruimte en het vertrouwen dat zij boden om het maar te gaan doen, heb ik als heel prettig ervaren, maar op sommige momenten hadden ze iets zichtbaarder mogen zijn door tussentijds nadrukkelijker begeleiding te bieden.

Hoewel ik blij ben dat ik heb ervaren hoe het is om de volledige verantwoordelijkheid voor een project te dragen, heb ik me op sommige momenten meer een faciliteerbedrijf dan een maker gevoeld. In de toekomst hoop ik daarvoor een betere werkvorm te vinden. Ook hoop ik dat partners mij gaan weten te vinden voor opdrachten. En verder ga ik de producties die ik nu gemaakt heb verder uitrollen, en daarna kom ik weer een verhaal of een plek tegen en weet ik: 'Dat is 'm'.'

Jacqueline Kerkhof, als schrijver en regisseur betrokken bij verschillende projecten: "Lubert is op een goede manier bezitterig over zijn werk, maar hij laat de controle steeds meer los ten gunste van de verdieping van de inhoud. Waar hij zich in eerste instantie bijvoorbeeld nog veel met de bezoeker bemoeide en wilde inkaderen, durft hij nu meer erop te vertrouwen dat de audio voor de beleving zorgt. Daarbij heeft hij de bezoeker ook écht losgelaten: eerder gidste hij het publiek zelf over een locatie, maar nu beleeft iedereen individueel een tour. Het in toenemende mate omarmen van andere disciplines zorgt er des te meer voor dat de bezoeker vrijer kan associëren.

Lubert is een ondernemer pur sang. Hij heeft talent voor de hele organisatie rondom een voorstelling en is erg gebrand op de omgang met zijn omgeving. Maar ook in dat samenwerken heb ik hem meer zien loslaten: hij doorziet beter wat hij aan een partner heeft en hoe hij iemand kan bewegen.

Het lukt Lubert heel goed om kunstenaar én ondernemer te zijn, maar de 80% van zijn werk die nu opgaat aan praktische zaken is te veel om de ontwikkeling van zijn kunstenaarschap volop de ruimte geven. Hij zou gebaat zijn bij een goeie productie leider, zodat hij meer ruimte heeft om te creëren en kan doen waar hij echt gelukkig van wordt: gesprekken voeren, documentair materiaal maken, dat afmonteren, muzikaal maken en diepgang geven."

Maart 2019

EEN DRIEDIMENSIONAAL MULTIDISCIPLINAIR SCHILDERIJ

Marie van Vollenhoven

2015 **INFINITY** | 2016 **BLACKWHITE GAME part one/two** |
2017 **BLACKWHITE GAME part three – Papieren Land** |
2018 **THE INFINITY GAMES – OPGETOGICA – Papieren Land**

Marie van Vollenhoven: “Als beeldend kunstenaar maakte ik al een aantal jaar tekeningen, installaties en projecties, toen ik de kans kreeg om voor Jazz Maastricht een project te doen. Dat werd *NANOPHONY*: een audiovisueel interdisciplinair concert. Toen voelde ik voor het eerst dat ik theater wilde maken, multidisciplinair en vanuit de beeldende kunst. Ik had het gevoel dat het een driedimensionaal schilderij was dat me veel meer mogelijkheden gaf; alleen in mijn atelier werken was niet meer genoeg. Ik wilde materiaal laten ontstaan door de samenwerking tussen disciplines op de vloer op een non-hiërarchische manier met een heldere rolverdeling. Aan mijn wens om op zo’n manier een eigen voorstelling te maken, kon ik toegeven door steun van VIA ZUID.

Mijn eerste werk, *INFINITY*, was een monumentale performance: een af, solide werk dat door de materialiteit ervan een totaalervaring wordt. Als publiek kun je je

daar eigenlijk alleen in extreme mate toe verhouden: of je vindt het heel goed, of je kan er niks mee. Op de kunstacademie leer je dat het publiek niet leidend is in het maakproces: pas als het werk gegroeid is en af is, nodig je het publiek uit om het te laten ervaren wat jij daar hebt bekookst. Maar door mijn theatrale werk en het werken met theatermakers kwam ik erachter dat input van het publiek juist erg waardevol is tijdens het maakproces. Bij *BLACKWHITE GAME* heb ik dat bewust voor het eerst getest: door korte, onderzoekende performances (try-outs) te doen, kon ik de publieksreacties en associaties meenemen in mijn onderzoek en ontwikkeling. Die publiekservaringen en de ruimte voor experiment vind ik heel waardevol; vandaar dat ik nog steeds op deze manier werk. Nu ben ik in mijn hybride makerschap juist een kunstenaar geworden die altijd met het publiek bezig is. Niet om het te bevredigen, maar om te kiezen in welke mate ik daar iets mee doe. Vind ik het oké als alle associaties mogelijk zijn of wil ik daarin duidelijker zijn? *OPGETOGICA* is bijvoorbeeld een heel persoonlijk, associatief werk, maar ik heb wel een heldere vorm gekozen. Bij ieder werk kan ik die keuze opnieuw maken. Verder is door samenwerken mijn denken verdiept en verrijkt: hoe ik nu teken en schilder is gevoed door die samenwerking, maar ook de manier waarop ik de beeldtaal van het schilderen vertaal naar de podiumkunsten. Er treedt steeds een wisselwerking op: in een performance maak ik mijn platte werk ruimtelijk en de ruimtelijkheid van een performance zoek ik nu ook meer in mijn platte werken.

VIA ZUID heeft mij zelfvertrouwen gegeven en een netwerk. Zonder het vertrouwen dat precies mijn eigenzinnige weg de goede is, zonder alle mensen die ik heb ontmoet, gesprekken die ik heb gevoerd, opdrachten die ik heb gekregen, was ik nu niet hier geweest. Door zo veel (samen) te werken, subsidieaanvragen te schrijven en gesprekken te voeren heb ik mijn manier van naar buiten treden verbeterd en mijn visie kunnen ontwikkelen, aanscherpen en verwoorden. Wel had ik meer zakelijke coaching verlangd, want het maken van begrotingen is nog steeds een kluit.

In mijn visie wordt het leven gezien als een compositie en die wil ik op verschillende manieren onderzoeken in de kunst. Die boodschap vertaalt zich naar een werkproces en een beeldtaal. Dat heet nu *THE INFINITY GAMES*, een groeiend interdisciplinair project en online playground, waarbij ik ook wetenschappelijke inzichten inzet, bijvoorbeeld een app waarbij het publiek invloed kan uitoefenen op een improvisatie. Met die beeldtaal en filosofie ga ik nu op zoek naar nieuwe partners.”

Nina Willems, performer en betrokken bij verschillende projecten: “Marie is een intrigerende maker die zich meer en meer bewust is geworden van hoe haar werk communiceert, hoe zij over haar werk communiceert en wat ze daarin zelf kan en wat niet. Dat heeft er bijvoorbeeld in geresulteerd dat ze een eindregisseur toevoegt aan haar projecten en dat ze mensen vraagt om haar te ondersteunen bij het schrijven van subsidieaanvragen, zodat duidelijk voor het voetlicht kan worden gebracht wat ze voor ogen heeft. Dat zijn mooie ontwikkelingen die haar al aanwezige ondernemerschap - speelplekken vinden, partners benaderen – zullen versterken, zodat ze uiteindelijk zo in het werkveld zal staan dat haar abstracte manier van denken en verwoorden haar niet in de weg zit en zodat zij en haar werk volledig tot hun recht kunnen worden.”

Maart 2019